

Sygnatura akt: IV RC 229/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2017 roku

Sąd Rejonowy w Rybniku, Wydział IV Rodzinny i Nieletnich w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Katarzyna Krawczyk – Mandrak

Ławnicy:

Protokolant: Alicja Lipus

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2017 roku w Rybniku

sprawy z **powództwa P. N.**

przeciwko **małoletniej S. N. działającej przez matkę D. H.**

o **obniżenie alimentów**

- 1) oddała powództwo;
- 2) zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygnatura akt IV RC 229/17

UZASADNIENIE

Powód wniósł o obniżenie alimentów zasądzonych na rzecz małoletniej pozwanej, wyrokiem tut. Sądu, w sprawie o sygn. IV RC 1183/10, do 200 zł miesięcznie, począwszy od dnia złożenia pozwu.

W uzasadnieniu swego żądania powołał się na zmianę stosunków między stronami, wskazując, że obecnie nie stać go na płacenie alimentów sięgających dotychczas 600 zł, albowiem ma także na utrzymaniu dwójkę małoletnich dzieci, a jego wynagrodzenie sięga 1460 zł netto miesięcznie. (k. 2-3, 104)

Matka małoletniej pozwanej w odpowiedzi na pozew oraz na dalszym etapie postępowania domagała się oddalenia powództwa w całości.

W jej argumentacji podkreślono, iż od czasu wydania ostatniego orzeczenia w przedmiocie alimentów nie nastąpiła istotna zmiana, która uzasadniałaby obniżenie ustalonych w 2011 roku świadczeń. Podniesiono przy tym, że koszty utrzymania małoletniej od tamtego czasu wzrosły,

a powód nie wykazał, aby jego sytuacja ekonomiczna uległa rzeczywistemu pogorszeniu, zwłaszcza, że jego dzieci mają obecnie 4 i 5 lat. (k. 21-23, 111)

Sąd ustalił:

Bezsporne w sprawie są okoliczności:

- małoletnia pozwana jest córką powoda i D. H.;
- uprawniona obecnie pozostaje pod wyłączną opieką matki, a powodowi nie przysługuje władza rodzicielska;

- ostatnie alimenty na rzecz pozwanej ustalono mocą wyroku Sądu Rejonowego w R. z 1 czerwca 2011 roku, sygn. akt IV RC 1183/10, na kwotę po 600 zł miesięcznie;
- powód nie kontaktował się z córką od 2010 roku;
- strony nie prowadzą obecnie wspólnie gospodarstwa domowego.

Sporne są natomiast:

- możliwości zarobkowe i majątkowe powoda oraz matki pozwanej;
- wysokość kosztów utrzymania dziecka;
- oraz czy nastąpiła zmiana stosunków uzasadniająca obniżenie alimentów.

W dacie ustalenia poprzednich alimentów powód miał 27 lat, z zawodu był piekarzem. W 2011 roku nie pracował zarobkowo, będąc zarejestrowanym w PUP. Okazjonalnie podejmował się działalności dorywczej. Mieszkał z matką oraz siostrą i jej dziećmi. W dużej mierze jego ówczesne koszty utrzymania ponosiła matka. Nie posiadał żadnych oszczędności, ani wartościowego majątku. Spłacał wówczas kilka zobowiązań finansowych względem banków. Łączna suma jego ówczesnych kredytów sięgała 30 000 zł.

Małoletnia uprawniona miała wówczas niespełna 5 lat. Od urodzenia była osobą niewidomą oraz borykała się z ubytkiem słuchu, z tych też względów została zaliczona w poczet osób niepełnosprawnych. Korzystała z regularnej rehabilitacji. Mieszkała wraz z matką i babcią. Ówczesne opłaty mieszkaniowe kształtowały się następująco: czynsz 500 zł, energia elektryczna 140 zł oraz gaz 170 zł – łącznie 810 zł, co w przeliczeniu na osobę stanowiło wydatek rzędu 270 zł miesięcznie. Pozostałe wydatki małoletniej, tj. wyżywienie, odzież i inne, sięgały 500-600 zł miesięcznie. Suma ustalonych w 2011 roku potrzeb pozwanej sięgała zatem maksymalnie 870 zł.

Matka uprawnionej, z uwagi na stan zdrowia córki, nie mogła podjąć pracy zarobkowej, utrzymując się ze świadczeń pomocowych, w tym zasiłku pielęgnacyjnego, sięgających łącznie 800 zł miesięcznie.

Dowód: akta tut. Sądu sygn. IV RC 1183/10, a zwłaszcza wyrok k. 36, zeznania stron k. 12-12v, 33-33v.

Powód ma obecnie 33 lata, jest osobą ogólnie zdrową. Aktualnie pracuje na pełen etat, zarabiając około 1400-1500 zł netto miesięcznie. Nie wykorzystuje on w pełni swojego potencjału zarobkowego, albowiem urząd pracy, właściwy ze względu na jego miejsce zamieszkania, posiada co najmniej kilka ofert pracy dla piekarzy, gdzie proponowane wynagrodzenie to minimum 3000-3500 zł brutto miesięcznie (tj. około 2200-2500 zł netto miesięcznie). Z tych też względów na tym poziomie ustalono jego możliwości zarobkowe. Pensja powoda podlega zajęciu komorniczemu z tytułu bieżących i zaległych alimentów. Zadłużenie alimentacyjne oscyluje w granicach 35 000 zł. Inne zobowiązania finansowe ojca pozwanej względem banków, sięgające 45 000 zł, nie są obecnie egzekwowane.

Powód mieszka z nieformalną partnerką oraz dwójką małoletnich dzieci. Opłaty mieszkaniowe rodziny sięgają około 750 zł miesięcznie, a w tym: czynsz 350 zł, opał 2000 zł rocznie, energia elektryczna 100 zł, woda 100 zł, gaz 55 zł co 3-4 miesiące.

Syn zobowiązanego ma obecnie 5 lat i jest leczony w związku z problemami lewej nerki. Córka powoda ma z kolei 4 lata i jest dzieckiem ogólnie zdrowym.

Poza pensją powoda, rodzina ma do dyspozycji wynagrodzenie jego konkubiny około 750 zł, która pracuje jako sprzątaczką w niepełnym wymiarze czasu oraz zasiłki pomocowe 1150 zł – łącznie około 3350 zł. Poza opłatami lokalowymi (750 zł), w skład kosztów utrzymania powoda i jego rodziny wchodzi: wyżywienie 1500 zł, leczenie syna zobowiązanego około 250 zł, odzież i środki czystości po około 200 zł na osobę – łącznie rodzina wydatkuje około

3300 zł miesięcznie. Powodowi wcześniej pomagał finansowo dziadek, który zmarł w ostatnim czasie. Zobowiązany niezmiennie nie posiada żadnych oszczędności, ani wartościowego majątku.

Dowód: przesłuchanie powoda k. 105-106v, informacje PUP k. 108-109v, informacje o dochodach k. 4, 56, 78-87, decyzje o zasiłkach k. 5-7, orzeczenie o niepełnosprawności k. 8, informacja komornika k. 29, 66, rachunki k. 57-59.

Małoletnia ma obecnie 11 lat i niezmiennie jest osobą niepełnosprawną, z tożsamyh przyczyn co w 2011 roku. Aktualnie kontynuuje naukę w szkole specjalnej, mieszczącej się w D., gdzie jest dowożona darmową komunikacją miejską. Zapewnienie prawidłowego rozwoju małoletniej wymaga zakupu odpowiedniego sprzętu i pomocy naukowych, przykładowo: komputera przystosowanego dla osób niewidzących, którego koszt sięga 17 000 zł (wkład własny 1700 zł) lub maszyny brajlowskiej za kwotę 2500 zł (wkład własny 500 zł). Pozostałe pomoce szkolne to koszt rzędu 2200 zł, a w tym specjalistyczny kalkulator, zestaw geometryczny, folia do rysowania oraz inne.

Pozwana mieszka obecnie z matką, przyrodnim bratem i babcią. Wydatki lokalowe przedstawiają się obecnie następująco: czynsz 630 zł, energia elektryczna 100 zł, gaz 75 zł, telewizja 95 zł, telefon i Internet 170 zł – łącznie około 1070 zł, co w przeliczeniu na osobę stanowi wydatek rzędu 270 zł.

Pozostałe potrzeby pozwanej to m.in.:

- wyżywienie 400 zł,

- odzież 100-150 zł,

- środki czystości 100-150 zł,

- zakup i użytkowanie aparatu słuchowego około 110 zł (w tym: koszty zakupu po refundacji 4000 zł co 5 lat, bateria 9 zł miesięcznie i wymiana wkładek około 440 zł rocznie).

Pomijając konieczność zakupu komputera, maszyny brajlowskiej i innych pomocy naukowych, podstawowe potrzeby uprawnionej to ponad 1000 zł.

Matka pozwanej niezmiennie utrzymuje się ze świadczenia pielęgnacyjnego, które obecnie wynosi 1400 zł. Z uwagi na przyznany zasiłek nie może ona podjąć aktywności zawodowej. Przyrodni brat uprawnionej jest osobą niepełnosprawną i boryka się z achondroplazją. Na jego rzecz są zasądzone alimenty sięgające 300 zł. Poza tym rodzina ma do dyspozycji świadczenia pomocowe typu 500+ przyznane na każde dziecko.

Dowód: przesłuchanie matki pozwanej k. 69v-70, zestawienie wydatków k. 68, decyzje zasiłkowe k. 27-28, orzeczenia o niepełnosprawności k. 25-26, 65, rachunki k. 67.

Powyższy stan faktyczny Sąd oparł na dowodach zebranych w sprawie. Zgromadzony materiał dowodowy oceniono jako spójny, logiczny i wzajemnie się uzupełniający. Zeznania stron w szerokim zakresie odnajdowały swoje odzwierciedlenie w pozostałym materiale dowodowym, którego wiarygodności nie kwestionowano.

Strony nie składały dalszych wniosków dowodowych, a przeprowadzone postępowanie Sąd uznał za wystarczające do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył.

Podstawę prawną rozpoznania powództwa o obniżenie alimentów stanowią przepisy art. 133 § 1 k.r.o. i art. 138 k.r.o., w myśl których rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Natomiast zakres świadczeń alimentacyjnych określa art. 135 § 1 k.r.o., który uzależniony jest od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionych

oraz możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Przez usprawiedliwione potrzeby należy zaś rozumieć potrzeby, których zaspokojenie zapewni uprawnionemu odpowiedni rozwój fizyczny i duchowy. A zatem nie tylko elementarne potrzeby polegające na zapewnieniu minimum egzystencji lecz również te, których celem jest stworzenie warunków bytowania stosownie do wieku uprawnionego, stanu zdrowia i innych okoliczności, których uprawniony nie jest w stanie własnymi siłami sobie zapewnić.

Dodać należy, iż Sąd Najwyższy niejednokrotnie podkreślał, że nawet w trudnej sytuacji materialnej rodziców nie zwalnia to ich od obowiązku świadczenia na potrzeby dzieci, ponieważ rodzice zobowiązani są dzielić się z dziećmi nawet bardzo szczupłymi dochodami, chyba że takiej możliwości są w ogóle pozbawieni, co związane jest bezpośrednio właśnie z zasadą równej stopy życiowej rodziców i dzieci (tak m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2000 roku, sygn. akt I CKN 1538/99).

Przepis art. 138 k.r.o. pozwala na zmianę orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego, w razie zmiany stosunków. Ustalając wysokość świadczeń alimentacyjnych należy mieć na względzie usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego. Ustalenie czy nastąpiła zmiana stosunków, o których mowa powyżej następuje poprzez porównanie stosunków obecnych z warunkami i okolicznościami istniejącymi poprzednio podczas ustalania wysokości wcześniejszych alimentów.

Ostatnie orzeczenie o alimentach zostało wydane przed 6-ciom laty. Upływ tego czasu nie warunkował jednak zmianą stosunków między stronami, która pozwalałaby uwzględnić żądanie powoda. Obecnie mamy do czynienia z odmiennym stanem faktycznym, aniżeli w 2011 roku, a zgromadzone dowody pozwoliły wykazać zmiany w płaszczyźnie kosztów utrzymania uprawnionej oraz możliwości dochodowych obu rodziców. Nie są to jednak zmiany, które uzasadniałyby obniżenie dotychczasowych alimentów.

Małoletnia pozwana jest bezsprzecznie nadal niesamodzielnym dzieckiem i z tych przyczyn w dalszym ciągu wymaga wsparcia finansowego rodziców. Koszty utrzymania pozwanej, w zakresie jej podstawowych potrzeb wzrosły o około 200 zł, co jest podyktowane naturalną modyfikacją potrzeb dziecka, a także zmieniającymi się cenami towarów i usług. Rzeczywiste potrzeby pozwanej są jednak znacznie wyższe, a to z uwagi na konieczność zakupu odpowiednich pomocy naukowych i sprzętu komputerowego. Przy przyjęciu nawet, że inwestycje w tym zakresie będą czynione co 2-3 lata, jest to dodatkowy wydatek rzędu kilkuset złotych miesięcznie w skali miesiąca i jest to już zmiana istotna.

Matka dziecka w dalszym ciągu wywiązuje się ze swojego obowiązku alimentacyjnego względem córki poprzez osobistą opiekę i jej wychowanie, co jest w pełni uzasadnione jej potrzebami dnia codziennego. Częściowo także wspiera ją finansowo, albowiem otrzymuje świadczenie pielęgnacyjne, co stanowi maksimum jej możliwości dochodowych. Z kwoty 1400 zł miesięcznie nie jest ona jednak w stanie pokryć własnych wydatków, a jednocześnie w znaczącym stopniu uczestniczyć w utrzymaniu córki.

Powód inicjując przedmiotową sprawę powoływał się m.in. na zmianę stosunków wynikającą zarówno z jego sytuacji dochodowej oraz konieczności utrzymania dwójki małoletnich dzieci. Odnosząc się do drugiego z argumentów należy wskazać, iż nie zasługiwał on na uwzględnienie. Zobowiązany zakładając nową rodzinę, a co za tym idzie decydując się na kolejne dzieci, winien w pełni liczyć się z tym, że ma na utrzymaniu niepełnosprawną córkę, której potrzeby będą rosły i powinien kalkulować, czy stać go na utrzymanie kolejnego potomstwa.

Oceniając zaś potencjał dochodowy powoda należy zauważyć, iż argument pogorszonej sytuacji w tej płaszczyźnie jest z oczywistych przyczyn chybiony. Owszem, oceniając jego zarobki przez pryzmat obecnej pracy i zestawiając je z kosztami nowo założonej rodziny, prima facie, można dojść do przekonania, iż powoda nie stać na płacenie dotychczasowych alimentów. Zauważyć jednak należy, że zobowiązany nie wykorzystuje w pełni swoich możliwości dochodowych, albowiem trudni się zajęciem mniej płatnym, aniżeli oferty pracy w jego zawodzie. Przyjmując zatem, że jest on

w stanie zarobić 2200-2500 zł nie sposób dostrzec okoliczności przemawiających na korzyść zgłoszonego powództwa. Zobowiązania finansowe powoda względem instytucji bankowych nie mogły stanowić podstawy uwzględnienia przedstawionego żądania. Po pierwsze istniały one już w dacie ustalenia ostatnich alimentów (a zatem mamy do czynienia z brakiem zmiany), po drugie żadne z zobowiązań ekonomicznych nie wyprzedza w swej doniosłości obowiązku alimentacyjnego.

Na marginesie należy dodać, że konkubina powoda nie pracuje w pełnym wymiarze czasu, co również rzutuje na kondycję finansową całej rodziny, która przy wyższych pensjach obojga partnerów byłaby w stanie sprostać ujawnionym wydatkom (około 3300 zł), a jednocześnie powód bez uszczerbku dla siebie i rodziny mógłby płacić zasądzone w 2011 roku alimenty.

Wobec powyższego Sąd uznał żądanie powoda za nieuzasadnione i z mocy art. 138 k.r.o. oddalił powództwo w całości. Ujawnione w toku postępowania świadczenia pomocowe stron, a zwłaszcza zasiłki „500+”, z uwagi na treść art. 135 § 3 k.r.o., nie miały znaczenia dla wydanego w sprawie rozstrzygnięcia.

Mając zaś na względzie wynik postępowania w niniejszej sprawie (wygraną pozwaną), treść art. 98 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c., jak również sytuację majątkową i wysokość dochodów powoda, Sąd zasądził od zobowiązanego na rzecz małoletniej uprawnionej kwotę 900 zł, tytułem zwrotu kosztów postępowania (koszty zastępstwa procesowego, których wysokość ustalono uwzględniając stawki opłat za czynności adwokackie przewidziane w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 roku (Dz.U. z 2015 roku poz. 1800 z późn. zm.) tj. § 2 pkt 3.

SSR Katarzyna Krawczyk – Mandrak